

TIESAS SPRIEDUMS

2004. gada 13. janvārs (*)

M?jputnu ga?a – Eksporta kompens?cijas – L?guma sniegt prejudici?lu nol?mumu neiesniegšana – Gal?gs administrat?vs l?mums – Tiesas sprieduma, kurš prejudici?l? nol?muma tiesved?b? ticis pasludin?ts p?c š? l?muma pie?emšanas, sp?ks – Tiesisk? droš?ba – Kopien? ties?bu p?r?kums – Sadarb?bas princips – EKL 10. pants

Lieta C-453/00

par l?gumu, ko Tiesai atbilstoši EKL 234. pantam iesniedza *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (N?derlande) nol?k? sa?emt pr?v?, kuru izties? š? tiesa, starp

Kühne & Heitz NV

un

Productschap voor Pluimvee en Eieren

prejudici?lu nol?mumu par to, k? interpret?t Kopien? ties?bas, ?paši sadarb?bas principu, kurš izriet no EKL 10. panta.

TIESA

š?d? sast?v?: priekšs?d?t?js V. Skouris [V. Skouris], pal?tu priekšs?d?t?ji P. Janns [P. Jann], K. V. A. Timmermans [C. W. A. Timmermans], K. Gulmans [C. Gulmann] un H. N. Kunja Rodrigess [J. N. Cunha Rodrigues], tiesneši A. La Pergola [A. La Pergola], Ž. P. Puisoš? [J. P. Puissochet] un R. Šintgens [R. Schintgen], F. Makena [F. Macken], N. Kolnerika [N. Colneric] (referente) un S. fon B?rs [S. von Bahr],

?ener?ladvok?ts P. Lež? [P. Léger],

sekret?re L. Hj?leta [L. Hewlett], galven? administratore,

izv?rt?jusi rakstveida apsv?rumus, ko iesniedza:

- *Kühne & Heitz NV* v?rd? – A. J. Br?kmans [A. J. Braakman], advocaat,
- *Productschap voor Pluimvee en Eieren* v?rd? – K. M. den H?ds [C. M. den Hoed], ?ener?lsekretr?ra vietnieks,
- N?derlandes vald?bas v?rd? – H. H. Sevenstere [H. G. Sevenster], p?rst?ve,
- Francijas vald?bas v?rd? – Ž. de Bergess [G. de Bergues] un K. Vasaka [C. Vasak], p?rst?vji,
- Eiropas Kopien? Komisijas v?rd? – T. van Reins [T. van Rijn], p?rst?vis,
- EBTA Uzraudz?bas iest?des v?rd? – B. Eiriksdotira [B. Eiríksdóttir], p?rst?ve,

Ēemot vērā ziņojumu tiesas sēdē,

noklausījusies mutvārdu atbildi, ko 2002. gada 9. oktobra tiesas sēdē sniedza *Kühne & Heitz NV*, ko pārstāvja A. J. Brūkmans, Nīderlandes valdība, ko pārstāvja H. H. Sevenstere un J. G. M. van Bakels [*J. G. M. van Bakel*], pārstāvis, Francijas valdība, ko pārstāvja R. Abrahams [*R. Abraham*] un K. Izidoro [*C. Isidoro*], pārstāvji, Komisija, ko pārstāvja T. van Reins, un EBTA Uzraudzības iestāde, ko pārstāvja B. Eiriksdotira,

noklausījusies ģenerālvokāļa secinājumu 2003. gada 17. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar 2000. gada 1. novembra spriedumu, kurš Tiesā iesniegts 2000. gada 11. decembrā, *College van Beroep voor het bedrijfsleven* [Tirdzniecības un ražniecības administratīvā tiesa] saskaņā ar EKL 234. pantu uzdeva prejudiciālu jautājumu par to, kā interpretēt Kopienas tiesības, īpaši sadarbības principu, kurš izriet no EKL 10. panta.

2 Šis jautājums radās tiesvedības ietvaros starp *Kühne & Heitz NV* (turpmāk tekstā – “*Kühne & Heitz*”) un *Productschap voor Pluimvee en Eieren* (turpmāk tekstā – “*Productschap*”) par eksporta kompensāciju izmaksu.

Atbilstošās tiesību normas

3 EKL 10. pants ir noteikts:

“Dalībvalstis veic gan vispārīgus, gan īpašus attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no šī līguma, vai ko rada Kopienas iestāžu darbība. Tās atviegloja Kopienas uzdevumu veikšanu.

Tās atturas no visiem pasākumiem, kas varētu traucēt šī līguma mērķu sasniegšanu.”

4 Attiecībā uz Nīderlandes tiesību m 1992. gada 4. jūnija *Algemene wet bestuursrecht* (Vispārējais administratīvais likums) (1992. gada *Stbl.*, 315. lpp.), pārdējo reizi grozīts 2001. gada 12. decembrā (2001. gada *Stbl.*, 664. lpp.), 4:6. un 8:88. pants ir paredzēts:

“4:6. pants

1. Ja pieteikums tiek pilnībā vai daļēji noraidīts, jaunu pieteikumu var iesniegt vienīgi ar nosacījumu, ka prasītājs atsaucas uz jauniem faktiem vai apstākļiem maiņai.

2. Ja nav atsaucies uz nevienu jaunu faktu vai apstākļu maiņu, administratīvā iestāde, nepiemērojot 4:5. pantu, var pieteikumu noraidīt, atsaucoties uz savu iepriekšējo noraidošo lēmumu.

[..]

8:88. pants

1. Tiesa pēc lietas dalībnieka līguma var lemt par galīgā sprieduma pārskatīšanu, ņemot vērā faktus vai apstākļus, kuri:

- a) ir radušies pirms sprieduma;
- b) prasītājam nebija zināmi un par kuriem višs, saprātīgi spriežot, nevarēja zināt pirms sprieduma pasludināšanas, un
- c) kuri gadījumā, ja tiesa tos būtu zinājusi, varētu tai likt pieņemt citādu spriedumu.

2. Tiklīdz, ciktāl nepieciešams, 6. nodaļa un 8.2. un 8.3. sadaļa ir piemērojamas *mutatis mutandis*.”

Pamata prāva

5 Laika posmā no 1986. gada decembra līdz 1987. gada decembrim *Kühne & Heitz* eksportēja noteiktu daudzumu mājputnu gaļas gabalu uz trešajām valstīm. Savās deklarācijās Nīderlandes muitas iestādēm *Kühne & Heitz* norādīja, ka šīs preces ietilpst Kopējās muitas tarifa apakšpozīcijā 02.02 B II e) 3 (“citu mājputnu stilbiņi un stilbiņu gabali”). Pamatojoties uz šo deklarāciju, *Productschap* piešķīra šai apakšpozīcijai atbilstošu eksporta kompensāciju un izmaksāja attiecīgo summu.

6 Veicot pārbaudi, *Productschap* minētās preces pārklasificēja apakšpozīcijā 02.02 B II ex g (“citi”). Pēc šīs pārklasifikācijas *Productschap* pieprasīja atmaksāt summu NLG 970 950,98 apmērā.

7 Tā kā *Kühne & Heitz* sūdzēja par šo atmaksas pieprasījumu tika noraidīta, *Kühne & Heitz* iesniedza apelācijas sūdzību par šo noraidīto lēmumu *College van Beroep voor het bedrijfsleven*. Tā ar 1991. gada 22. novembra spriedumu (turpmāk tekstā – “1991. gada 22. novembra spriedums”) apelācijas sūdzību noraidīja, pamatojoties uz to, ka uz attiecīgajām precēm neattiecas “stilbiņu” jēdziens apakšpozīcijas 02.02 B II e) 3 izpratnē. Šajā lietā *Kühne & Heitz* nelūdza uzdot prejudiciālu jautājumu Tiesai.

8 Vēlāk, 1994. gada 5. oktobra spriedumā lietā C-151/93 *Voogd Vleesimport en Export (Recueil, I-4915. lpp.)*, Tiesa nosprida:

“20 Stilbiņš, kam klāt ir muguras gabals, tādējādi ir jāuzskata par stilbiņu agrākās nomenklatūras apakšpozīcijas 02.02 B II e) 3 nozīmē un jaunās nomenklatūras apakšpozīcijas 0207 41 51 000 nozīmē, ja minētais muguras gabals nav tik liels, lai būtu produkta galvenā sastāvdaļa.

21 Lai izvērtētu, vai tas tā ir, gadījumā, ja attiecīgajā laikā nebija Kopienas tiesību noteikumu, valsts tiesai ir jāņem vērā iekšējās tirdzniecības ieradumi un tradicionālās [gaļas] sadalīšanas metodes.”

9 Pēc iepriekš minētā sprieduma lietā *Voogd Vleesimport en Export* *Kühne & Heitz* iesniedza *Productschap* pieteikumu par to kompensāciju samaksu, kuru atmaksāšanu, kā uzskata *Kühne & Heitz*, *Productschap* bija pieprasījis nepamatoti, un ierosināja izmaksāt summu, kas atbilst lielākajai summai, kuru *Kühne & Heitz* būtu ieguvusi kā kompensāciju, ja vistu stilbiņi, kuri tika eksportēti pēc 1987. gada decembra, tiktu klasificēti atbilstoši minētajam spriedumam.

10 *Productschap* šos pieteikumus noraidīja un, pamatojoties uz tam iesniegto sūdzību, atstāja spēkā savu iepriekšējo noraidīto lēmumu, kurš tika pieņemts ar 1997. gada 21. jūlija lēmumu. *Kühne & Heitz* tādējādi iesniedza prasību par šo pārdējo pieņemto lēmumu, kurš ir pamata prāvas priekšmets.

L?gums sniegt prejudici?lu nol?mumu un prejudici?lais jaut?jums

- 11 Sav? l?gum? sniegt prejudici?lu nol?mumu *College van Beroep voor het bedrijfsleven* ir noraid?jusi otro *Kühne & Heitz* iesniegto pieteikumu attiec?b? uz t?das summas izmaksu, kas atbilst liel?kajai summai, k?du, k? š? sabiedr?ba uzskata, tai ir ties?bas sa?emt par t?s veikto eksportu p?c 1987. gada decembra.
- 12 Attiec?b? uz pirmo *Kühne & Heitz* iesniegto pieteikumu par to kompens?ciju samaksu, kuru atmaks?šana šai sabiedr?bai tika piepras?ta nepamatoti, *College van Beroep voor het bedrijfsleven* preciz?, ka princip? N?derlandes ties?b?s administrat?vai iest?dei vienm?r ir pilnvaras p?rskat?t gal?gu l?mumu. Š?du pilnvaru esam?ba noteiktos apst?k?os var noz?m?t pien?kumu atsaukt š?du l?mumu.
- 13 *College van Beroep voor het bedrijfsleven* uzskata, ka *Productschap* šos apsv?rumus nav ??mis v?r?, apgalvojot, ka *Kühne & Heitz* var vien?gi šaj? paš? ties? iesniegt pras?bu par 1991. gada 22. novembra sprieduma p?rskat?šanu. *Productschap* t?d?j?di esot pamatojies uz k??daiņu ties?bu interpret?ciju.
- 14 Min?t? tiesa tom?r uzskata, ka, lai gan princip?, pamatojoties uz šo pamatu, b?tu iesp?jams atcelt 1997. gada 21. j?lija l?mumu, š?da atcelšana b?tu lietder?ga un tai b?tu j?ga vien?gi tad, ja neb?tu šaubu, ka *Productschap* ir ne tikai pilnvaras p?rskat?t savu iepriekš?jo l?mumu, bet ar? pien?kums atk?rtoti p?rbaud?t, vai ir ties?bas uz kompens?ciju par katru eksport?to preci, un – apstiprinošas atbildes gad?jum? – pien?kums noteikt š?s kompens?cijas apm?ru.
- 15 Attiec?b? uz š?du atk?rtotas p?rbaudes pien?kumu *College van Beroep voor het bedrijfsleven* nor?da, ka ir j?iev?ro princips, saska?? ar kuru judikat?ra, kura ir pie?emta p?c gal?ga administrat?v? l?muma, pati par sevi nevar ietekm?t t? gal?go raksturu. T? tas b?tu ar? attiec?b? uz nol?mumiem, kurus Tiesa ir pasludin?jusi prejudici?l? nol?muma tiesved?bas ietvaros, t?d?j?di ties?bas b?tu j?piem?ro atbilstoši interpret?cijai, kuru Tiesa ir sniegusi kopš interpret?t? noteikuma sp?k? st?šanās br?ža, ja vien Tiesa nav skaidri noteikusi cit?d?k. Iesniedz?jtiesa apstiprina, ka koncepcija, saska?? ar kuru k? noteikums tiek paredz?ts fakts, ka par gal?giem k?uvuši l?mumi ir j?groza, lai tie atbilstu v?l?k pie?emtai judikat?rai – šaj? gad?jum? Kopien? judikat?rai, – rad?tu administrat?v? haosa situ?ciju, b?tiski kait?tu tiesiskajai droš?bai un t?d?j?di neesot pie?emama.
- 16 *College van Beroep voor het bedrijfsleven* tom?r nor?da, ka N?derlandes ties?b?s noteiktos gad?jumos ir pie?aujams, ka v?l?k ieviesta judikat?ra var rad?t sekas liet?s, kur?s ir izmantoti piln?gi visi ties?bu aizsardz?bas l?dzek?i. Saist?b? ar to t? atg?dina *Hoge Raad der Nederlanden* [N?derlandes Augst?k? tiesa] (N?derlande) judikat?ru par Eiropas Cilv?kties?bu tiesas pasludin?to spriedumu sek?m krimin?lliet?s. *Hoge Raad der Nederlanden* 1991. gada 1. febru?ra spriedum? (*Nederlandse Jurisprudentie* – NJ – 1991, 413. lpp.) esot uzskat?jusi, ka v?l?k atkl?ts Eiropas Cilv?kties?bu un pamatbr?v?bu konvencijas 6. pant? ietvert? pamatties?bu p?rk?pums ir galvenais iemesls, kas var rad?t š??rsli t?da krimin?lties?bu jom? pie?emta l?muma izpildei, kuru nevar p?rs?dz?t.
- 17 *College van Beroep voor het bedrijfsleven* vaic?, vai no administrat?v? l?muma gal?g? rakstura neb?tu j?atk?pjas t?d? gad?jum?, k?ds tai ir nodots izskat?šanai, kad, pirmk?rt, *Kühne & Heitz* ir izmantojusi piln?gi visus t?s r?c?b? esošos ties?bu aizsardz?bas l?dzek?us, otrk?rt, veikt? Kopien? ties?bu interpret?cija ir izr?d?jusies pretrun? v?l?k pie?emtam Tiesas spriedumam un, trešk?rt, ieinteres?t? persona ir v?rsusies administrat?vaj? iest?d? t?l?t p?c tam, kad uzzin?ja par šo Tiesas spriedumu.

18 Šis jautājums esot pamatots, paši emot vār? EKL 234. pantu, saska?? ar kuru tiesai, kuras nol?mumi nav p?rs?dzami, ir pien?kums Tiesai uzdot prejudici?lu jautājumu. 1991. gad? *College van Beroep voor het bedrijfsleven* nepamatoti uzskat?ja, ka ir atbr?vota no ?? pien?kuma, emot vār?, ka saska?? ar 1982. gada 6. oktobra spriedumu liet? 283/81 *Cilfit* u.c. (*Recueil*, 3415. lpp.) t? uzskat?ja, ka attiec?go tarifu apakšpoz?ciju interpret?cija nerada nek?das šaubas. T?d?j?di iesniedz?jtiesa vaic?, vai Kopien? ties?bu efekt?va un piln?ga ?stenošana noz?m?, ka t?d? liet?, k?da tai ir nodota izskat?šanai, noteikums par administrat?v? l?muma gal?go raksturu b?tu j?m?kstina.

19 ?emot vār? šos apsv?rumus, *College van Beroep voor het bedrijfsleven* nol?ma aptur?t tiesved?bu un uzdot Tiesai š?du prejudici?lo jautājumu:

“Vai Kopien? ties?bas, paši EKL 10. pant? noteiktais Kopien? lojalit?tes princips, nosaka pien?kumu administrat?vai iest?dei šaj? spriedum? min?tajos apst?k?os p?rskat?t gal?gu l?mumu, lai garant?tu Kopien? ties?bu, kuras ir j?interpret?, emot vār? v?l?ku prejudici?lo nol?mumu, piln?gu iedarb?bu?”

Par prejudici?lo jautājumu

20 K? Tiesa jau ir nospriedusi, vis?m dal?bvalstu iest?d?m j?nodrošina Kopien? ties?bu normu iev?rošana savas kompetences ietvaros (skat. 1990. gada 12. j?nija spriedumu liet? C?8/88 *V?cija/Komisija*, *Recueil*, l?2321. lpp., 13. punkts).

21 Tiesas sniegt? Kopien? ties?bu normas interpret?cija, ?stenojot ar EKL 234. pantu uztic?to kompetenci, izskaidro un vajadz?bas gad?jum? preciz? š?s normas noz?mi, k?d? t? ir vai b?tu j?saprot, un apjomu, k?d? t? ir vai b?tu j?piem?ro no t?s sp?k? st?šanās br?ža (it paši skat. 1980. gada 27. marta spriedumu liet? 61/79 *Denkavit italiana*, *Recueil*, 1205. lpp., 16. punkts, un 2000. gada 10. febru?ra spriedumu liet? C?50/96 *Deutsche Telekom*, *Recueil*, l?743. lpp., 43. punkts).

22 No t? izriet, ka š?di interpret?ta Kopien? ties?bu norma administrat?vai iest?dei savas kompetences ietvaros ir j?piem?ro tiesisk?m attiec?b?m, pat ja t?s ir raduš?s un ir nodibin?tas pirms Tiesas sprieduma par l?gumu sniegt interpret?ciju tais?šanas.

23 Pamata lieta izraisa jautājumu, vai šis pien?kums ir j?iev?ro, neraugoties uz administrat?v? l?muma gal?go raksturu, kurš ir ieg?ts, pirms tika l?gta t? p?rskat?šana, lai ?emtu vār? Tiesas spriedumu, kur? ir lemts par l?gumu sniegt interpret?jošu prejudici?lu nol?mumu.

24 J?atg?dina, ka tiesisk?s droš?bas princips ir sastopams vair?kos Kopien? ties?b?s atz?tos visp?r?jos ties?bu principos. Administrat?va l?muma gal?gais raksturs, kas ieg?ts, beidzoties sapr?t?gam p?rs?dz?bas termi?am vai izsme?ot visus ties?bu aizsardz?bas l?dzek?us, sekm? min?to droš?bu, k? rezult?t? Kopien? ties?bas nenoteic, ka administrat?vai iest?dei princip? b?tu pien?kums p?rskat?t administrat?vu l?mumu, kas ir k?uvis gal?gs min?taj? veid?.

25 Iesniedz?jtiesa tom?r ir preciz?jusi, ka N?derlandes ties?b?s, ar nosac?jumu, ka netiek aizskartas trešo personu intereses, administrat?vajai iest?dei vienm?r ir pilnvaras p?rskat?t gal?gu administrat?vo l?mumu un attiec?gos apst?k?os š?du pilnvaru esam?ba var rad?t pien?kumu atsaukt š?du l?mumu, pat ja šaj?s ties?b?s nav noteikts, ka kompetent? iest?de sistem?tiski p?rskata gal?gos administrat?vos l?mumus, lai pan?ktu atbild?bu v?l?k pie?emtai judikat?rai. Š?s tiesas jautājuma m?r?is ir uzzin?t, vai t?dos apst?k?os k? pamata liet? pien?kums p?rskat?t gal?gu administrat?vu l?mumu rodas no Kopien? ties?b?m.

26 K? izriet no lietas materi?liem, šie apst?k?i ir š?di. Pirmk?rt, valsts ties?b?s ir atz?ta iesp?ja administrat?vai iest?dei p?rskat?t pamata liet? apl?kojamo l?mumu, kurš ir k?uvis gal?gs. Otrk?rt, šis l?mums ir k?uvis gal?gs valsts tiesas, kuras l?mumus nevar p?rs?dz?t ties?, pie?emta nol?muma rezult?t?. Trešk?rt, min?tais nol?mums, ?emot v?r? v?l?k pasludin?tu Tiesas spriedumu, ir pamatots ar Kopienu ties?bu nepareizu interpret?ciju, kas veikta, nev?ršoties Ties? ar l?gumu sniegt prejudici?lu nol?mumu apst?k?os, kas izkl?st?ti EKL 234. panta 3. punkt?. Ceturtk?rt, ieinteres?t? persona ir v?rsusies administrat?vaj? iest?d? t?l?t p?c tam, kad t? ir uzzin?jusi par šo Tiesas spriedumu.

27 Š?dos apst?k?os attiec?gajai administrat?vajai iest?dei saska?? ar sadarb?bas principu, kas izriet no EKL 10. panta, ir j?p?rskata min?tais l?mums, lai ?emtu v?r? attiec?g?s Kopienu ties?bu normas interpret?ciju, kuru kopš t? laika ir sniegusi Tiesa. Min?tajai iest?dei p?c š?s p?rskat?šanas rezult?tiem, neaizskarot trešo personu intereses, ir j?nosaka, k?d? m?r? tai attiec?gais l?mums ir j?p?rskata.

28 ?emot v?r? iepriekš min?tos apsv?rumus, uz uzdoto jaut?jumu ir j?atbild, ka sadarb?bas princips, kas izriet no EKL 10. panta, administrat?vai iest?dei, kurai ir iesniegts attiec?gs l?gums, uzliek pien?kumu p?rskat?t gal?gu administrat?vo l?mumu, lai iev?rotu attiec?g?s ties?bu normas interpret?ciju, kuru kopš t? laika ir sniegusi Tiesa, ja:

- atbilstoši valsts ties?b?m t? ir pilnvarota šo l?mumu p?rskat?t;
- attiec?gais l?mums ir k?uvis gal?gs valsts p?d?j?s instances tiesas sprieduma rezult?t?;
- min?tais spriedums, iev?rojot v?l?ko Tiesas judikat?ru, ir pamatots ar Kopienu ties?bu k??dainu interpret?ciju, kas sniegta, nev?ršoties Ties? ar prejudici?liem jaut?jumiem apst?k?os, kuri paredz?ti EKL 234. panta 3. punkt?, un
- ieinteres?t? persona ir v?rsusies administrat?vaj? iest?d? t?l?t p?c tam, kad ir uzzin?jusi par min?to judikat?ru.

Par ties?šan?s izdevumiem

29 Ties?šan?s izdevumi, kas radušies N?derlandes un Francijas vald?b?m, k? ar? Komisijai un EBTA Uzraudz?bas iest?dei, kas iesniedza apsv?rumus Tiesai, nav atl?dzin?mi. Attiec?b? uz pamata lietas dal?bniekiem š? tiesved?ba ir stadija proces?, kuru izskata iesniedz?jtiesa, un t? lemj par ties?šan?s izdevumiem.

Ar š?du pamatojumu

TIESA,

lemjot par jaut?jumu, kuru tai ar 2000. gada 1. novembra spriedumu ir iesniegusi *College van Beroep voor het bedrijfsleven*, nospriež:

Sadarb?bas princips, kas izriet no EKL 10. panta, uzliek administrat?vai iest?dei, kurai ir iesniegts attiec?gs l?gums, pien?kumu p?rskat?t gal?gu administrat?vo l?mumu, lai iev?rotu attiec?g?s ties?bu normas interpret?ciju, kuru kopš t? laika ir sniegusi Tiesa, ja:

- atbilstoši valsts ties?b?m t? ir pilnvarota šo l?mumu p?rskat?t;

- attiecīgais lēmums ir kļuvis galīgš valsts pēdējās instances tiesas sprieduma rezultātā;
- minētais spriedums, ievērojot vīlīgo Tiesas judikatūru, ir pamatots ar Kopienu tiesību kārtošanu interpretāciju, kas sniegta, nevērsoties Tiesā ar prejudiciāliem jautājumiem apstākļos, kuri paredzēti EKL 234. panta 3. punktā, un
- ieinteresētā persona ir vērsusies administratīvajā iestādē tādā mērķa dēļ, kad ir uzzinājusi par minēto judikatūru.

Skouris

Jann

Timmermans

Gulmann

Cunha Rodrigues

La Pergola

Puissochet

Schintgen

Macken

Colneric

von Bahr

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2004. gada 13. janvārī.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

R. Grass

V. Skouris

* Tiesvedības valoda – holandiešu.